

УДК 636.237.21:612.017.11(477.43)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ У ТВАРИН ПОДІЛЬСЬКОГО ЗАВОДСЬКОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

І. М. Шейко, асистент
lubin.alex@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Збереження поголів'я сільськогосподарських тварин, особливо у ранньому віці, та забезпечення їх високої стійкості до захворювань є актуальною проблемою тваринництва України. Метою наших досліджень було вивчити показники захисних функцій організму у корів подільського заводського типу української чорно-рябої молочної породи з різним рівнем молочної продуктивності та їх телят.

Селекція за показниками природної резистентності буде сприяти нормальному відтворенню тварин у середині типу без значної елімінації в результаті як природного відбору, так і виранжування за селекційними показниками. У сучасних умовах вона визначається тенденцією до екологізації виробничих процесів у тваринництві, значними можливостями в управлінні мінливістю генотипу тварин.

Дослідження провели на телятах і коровах подільського заводського типу української чорно-рябої молочної породи племзаводу СТОВ «Летава» Хмельницької області. Тварини поділені на групи, в залежності від рівня надою корів-матерів: І група — 5500–6200 кг, II група — 6200–6900 кг і III група — 6900–7500 кг.

Для дослідження морфологічних і біохімічних показників крові із яремної вени у тварин брали кров до ранньої годівлі у пробірки з гепарином (10 од/мл). Для отримання сироватки кров центрифугували. Загальний білок у крові визначали рефрактометрично, концентрацію гемоглобіну, кількість еритроцитів в 1 мм³ — фотоелектричним еритрометром моделі 065, фракції білків, кількість лейкоцитів і лейкоцитарну формулу — за загальноприйнятими методиками; бактерицидну, лізоцимну та фагоцитарну активність — за методикою В. Є. Чумаченка та співавт. Комплексну оцінку природної резистентності піддослідних корів проводили згідно зі шкалою В. Є. Чумаченка та співавт. за морфологічними і біохімічними показниками крові, фагоцитарною, бактерицидною і лізоцимною активністю. Первинний матеріал досліджень опрацьовано статистично згідно з методикою Г. Ф. Лакіна з використанням програмного забезпечення *Microsoft Excel*.

Оцінка природної резистентності різних тварин має важливе значення в здійсненні ефективної селекційної роботи. За фагоцитарною активністю у зимово-весняний період корови II групи переважали тварин I і III груп на 5,18 і 3,86 %, але вірогідність різниці незначна. У літньо-осінній період за показником фагоцитарної активності корови II групи переважали тварин I і III груп на 11,94 і 10,36 ($P < 0,05$).

Аналіз показників у зимово-весняний період показав, що бактерицидна активність корів II групи вища порівняно з тваринами I і III групи на 9,3 і 5,46 % ($P < 0,05$). У літньо-осінній період показник бактерицидної активності корів II групи був вищим порівняно з тваринами I і III на 13,10 і 6,72 % ($P < 0,001$, $P < 0,01$).

За лізоцимною активністю сироватки крові корови II групи переважали тварин I і III групи на 5,9 і 4,26 % ($P < 0,01$, $P < 0,05$) відповідно. У літньо-осінній період за показником бактерицидної активності корови II групи переважали тварин I і III на 6,40 і 6,06 % ($P < 0,001$, $P < 0,01$).

За показниками фагоцитарної активності у зимово-весняний період телята II групи переважали тварин I і III груп на 10,34 і 7,76% ($P < 0,05$, $P < 0,01$). У літньо-осінній період за показниками фагоцитарної активності телята II групи кращі порівняно з ровесниками I і III на 15,96 і 10,54 % ($P < 0,05$).

Бактерицидна активність телят II групи вища порівняно з тваринами I і III групи на 6,16 і 2,52 %, але вірогідність різниці незначна. У літньо-осінній період за показником бактерицидної активності телята II групи переважали ровесників I і III на 10,98 і 8,40% ($P < 0,05$, $P < 0,01$) відповідно.

За лізоцимною активністю сироватки крові телята II групи переважали тварин I і III групи на 4,48 і 3,82% ($P < 0,05$, $P < 0,1$). У літньо-осінній період за показником бактерицидної активності телята II групи мали вищі показники порівняно з тваринами I і III на 5,52 і 5,50 ($P < 0,05$, $P < 0,01$).

Отже, оцінені групи тварин характеризуються достатньо високим рівнем природної резистентності та мають добрі можливості для подальшої ефективної селекції.

Комплексна оцінка природної резистентності корів за морфологічними і біохімічними показниками крові, фагоцитарною, бактерицидною і лізоцимною активністю показала, що корови з надоєм 6200–6900 кг молока мали вірогідно вищі показники. У корів і телят II групи загальні показники природної резистентності вищі, ніж у тварин I і III груп.